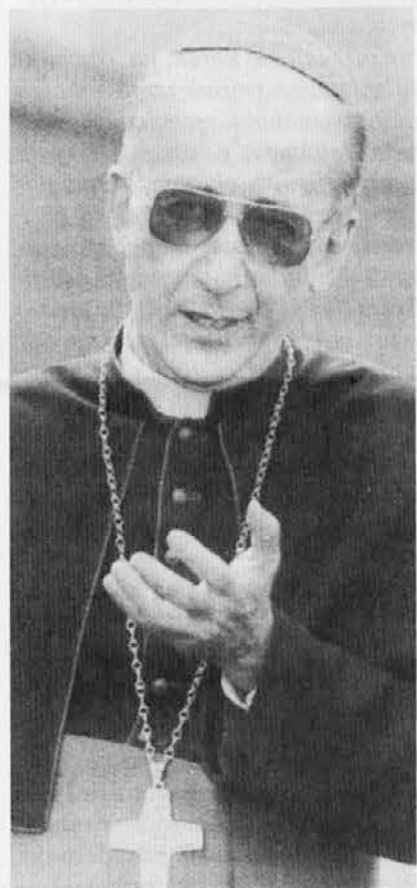

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO II/70% - AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		P.T. DI GORIZIA - REG. TRIB. DI GORIZIA N. 5 - 28-01-1949
PODUREDNIŠTVO:		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA
		Tel. 0481/533177 - Fax 533177 - Pošni trn 11234499
		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

Ali je politični edinosti kristjanov res odklenkalo

Padec komunizma v vzhodno-evropskih državah in njegov neizogibni zaton na Zahodu sta mnoge politologe nagnila k misli, da je tudi edinost kristjanov v politiki opravila svoje. Po tem prepričanju so torej tudi stranke krščanskih demokratov preživel anahronizem. To stališče sicer nedvomno izvira iz pohlepa raznih laičnih in socialističnih strank po dotoku svežih glasov katoliških volilcev, pridružujejo pa se mu tudi posamezni ugledni, tudi krščanski razumniki.

NASTOP KARDINALA RUINIJA

Razumljivo je zato, da je nedavni nastop kardinala Ruinija na plenarnem zasedanju italijanske škofovske konference dvignil nemalo prahu na italijanski politični sceni. Ruini, katerega je kmalu zatem javno podprl tudi papež Janez Pavel II., se je namreč odločno zavzel za ohranitev politične strnjivosti katoličanov, pa ne iz strankarskih ali oblastniških, marveč iz etičnih in verskih nagibov.

Kardinal Ruini svoje stališče utemeljuje takole: res je, da je komunizem padel in da so številni narodi zopet dosegli svobodo. Toda svoboda nikakor ni edini cilj krščanske politične zavzetosti. Tu so še druge, morda še pomembnejše naloge: prvenstvo človeške osebe, svetost človekovega življenja od spočetja dalje, vloga ženske v družbi, trdnost družine, svoboda šolstva, skrb za zapostavljene, solidarnost in socialna pravičnost v svetu. Na omenjena vprašanja, ki so moralna in politična, pa kristjani marsikdaj gledajo povsem drugače kot ostali. Če torej želijo ta svoja stališča uveljavljati, morajo svojo politično enotnost ohraniti. V nasprotnem primeru vera zlahka zdrse v zasebnost.

KRISTJANI V POLITIKI

Po treznem premisleku je besedam in utemeljevanjem kardinala Ruinija res težko ugovarjati. Najprej ne smemo pozabiti na zgodovinsko dejstvo: stranke s krščanskim predznakom v Italiji, Nemčiji, Avstriji, Sloveniji in drugod niso nastale v protikomunistični, ampak v protiliberalni funkciji. Od njihovega rojstva konec prejšnjega stoletja vse do leta 1945 njihov poglavitni sogovornik in nasprotnik ni bil socializem in še manj komunizem, ampak liberalizem v svojih najrazličnejših političnih, kulturnih in idejnih oblikah. Šele s časom, zlasti od enciklike Divini Redemptoris (1937), so se stvari spremenile.

Drugi argument v podporo Ruinijevega stališča pa so dejstva: čas, ki ga živimo, je sicer v marsikaterem oziru res čas milosti; demokratizacija vzhodne Evrope, razorožitev, rojevanje novih samostojnih držav, to so dogodki, ki korenito spreminjajo sedanjo podobo sveta. A prav zato je to obnem čas, ko bi bil kak umik kristjanov v varno zatišje zasebnosti najbolj neodgovoren. Danes se vsi zavzemajo za Evropo. Toda politika, kateri gre le za razširitev tržišč in za uveljavitev zahodnih potrošnih modelov, ne glede na pravice posameznega človeka in naroda, pa naj je ta še tako maloštevilna, kristjanov ne more zadovoljiti. »Svoboda, ki zanika poslušnost resnici in s tem tudi dolžnosti, da spoštuje človekove pravice«, po besedah papeževe okrožnice »Centesimus annus« ni krščanska svoboda.

(se nadaljuje na 2. strani)

Osamosvojitev Slovenije Parlament sprejel ustrezne zakone

V noči s ponedeljka 7. na torek 8. oktobra je slovenski parlament na izredni seji za zaprtimi vrati sprejel nekatere osamosvojitvene ukrepe z monetarnega področja. Poslanci so prvi slovenski valuti dali ime tolar, v šestmesečnem prehodnem obdobju pa bo zakonito menjalno sredstvo bon, imenovan slovenski dinar. Ta naj bi bil ta teden še v menjalnem razmerju 1:1 z jugoslovanskim dinarjem, kasneje pa naj bi se njegov kurz oblikoval na borzi. Novo stanje se odraža tudi na meji s Hrvaško, kjer bodo odslej nejugoslovani morali pokazati potni list, državljani bivše Jugoslavije pa osebno izkaznico. Carine ne bodo uvedene, če le takšnih ukrepov ne bo sprejel Beograd, pač pa bodo morali avtoprevozniki opraviti vse carinske formalnosti. Vlada je sprejela tudi sklep, da z 8. oktobrom Slovenija prevzema nadzor nad celotnim zračnim prostorom nad Slovenijo in da morajo letala jugoslovanske vojne letalstva za vsak prelet slovenskega ozemlja dobiti predhodno dovoljenje. Armada — poleg tehnike je tu še kakih 3000 vojakov, ki varujejo opremo — se mora iz Slovenije dokončno umakniti do 18. oktobra, sicer bo njene pripadnike Slovenija obravnavala kot pripadnike tujih oboroženih sil. Pomembna je tudi zahteva, da, dokler trajajo spopadi na Hrvaškem, Slovenija ne bo dovolila odvoza preostale opreme Armade iz Slovenije, da ne bi bila uporabljena proti prijateljski Hrvaški, kot je imenuje uradno sporočilo. Da pa je Slovenija pripravljena

omogočiti odhod neoboroženim vojakom.

V zvezi z umikom Armade iz Slovenije je precej ugibanj sprožila tudi Cossigova izjava o umiku Armade prek tržaškega pristanišča. Obrambni minister Janša je ob izjavi takoj reagiral in dejal, da »diši po trgovini« in da ni razumljivo, zakaj umik ne bi bil mogoč preko Kopra ali Reke. Izrazil je presenečenje, da je Italija pripravljena dati usluge srbski Armadi. Tukajšnji komentarji

menijo, da se je Italija odločila počakati na krvav izid na Hrvaškem, ko bosta obe strani vojaško izčrpali. Če zmaga Srbija, bo moč skleniti dogovor o Istri, če pa zmaga Hrvaška, bo le-ta tako izčrpana, da težav prav tako ne bo. Dasi so takšna razmišljanja morda preostala, pa je videti, da slovenska uradna politika zelo resno jemlje nespretno De Michelisove in Cossigove izjave, saj problem zapleta še t. i. istrski lobby.

Leon Marc

Zasedanje evropskih manjšinskih strank v Belgiji

V belgijskem mestu Ostende se je pred kratkim zaključilo zasedanje manjšinskih strank Evropske zveze (Alliance Libre Européenne-ALE). V njej so včlanjena manjšinska politična predstavništva iz držav članic EGS. Prejšnje zasedanje je bilo letos konec marca v Strasburgu.

Na sporedu sedanjega zasedanja je bilo več pomembnih vprašanj organizacijske in politične narave. Še posebej onih, ki so najbolj vezana na sedanji politični proces evropske integracije. Prisotni so bili manjšinski predstavniki od Velike Britanije in Irske do Korzike, Katalonije in drugih dežel. Iz Italije pa v glavnem manjšinske stranke liste Federalizem (od teh Sardinska akcijska stranka, Union Valdotaïne, Slovenska skupnost in Union Südtirol). Med udeleženci je bilo več evropskih poslancev, med njimi parlamentarni zastopnik liste Federalizem Melis. Delu je predsedoval flamski evropski poslanec Vandemelebroucke.

Za Slovensko skupnost je nastopil deželni podtajnik Andrej Bratuž, ki je v svojem nastopu podčrtal več točk. Posebej se je zavzel za mednarodno priznanje republik Slovenije in Hrvaške ter spomnil na skorajšnjo popolno neodvisnost obeh. Prav tako je menil, da mora ALE še bolj poglobiti svoje odnose s predstavništvom dežel Srednje in Vzhodne Evrope. Bratuž je nadalje apeliral na evropsko parlamentarno skupino manjšin, da podpre zahtevo oz. pričakovanje Slovencev v Italiji za doseg zaščitnega zakona.

Dela zasedanja so se udeležili tudi predstavniki Kosova in Slovaške, ki so na kratko orisali sedanji položaj v obeh deželah.

Vojne dovolj: Enourna mirovna manifestacija v Gorici

V četrtek, 10. oktobra 1991, bo od 19.00 do 20.00 ure v atriju Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) enourna mirovna manifestacija proti vojni v Jugoslaviji in za mednarodno priznanje Slovenije in Hrvaške.

Pozdrav Sloveniji

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa pozdravlja smelo odločitev vlade in skupščine Republike Slovenije, po kateri mlada slovenska država nadaljuje z osamosvojitvenimi ukrepi. To se dogaja v času, ko Evropa na nerazumljiv način zavlačuje s priznanjem Slovenije in Hrvaške ter ponavlja cinično teorijo o sprtih straneh na tleh Jugoslavije.

Slovincem zjamčiti prisotnost v deželnem svetu!

Deželni volilni zakon mora zjamčiti slovenski manjšini v Furlaniji-Juljski krajini avtonomno zastopstvo v deželnem svetu. To je temeljna zahteva, ki jo postavlja Slovenska skupnost ob razpravi, ki se je začela v deželnem svetu 2. oktobra in je posvečena številnim predlogom za reformo volilne zakonodaje.

O tem je razpravljalo deželno tajništvo SSK na redni seji 3. oktobra v Nabrežini. Vodil jo je deželni tajnik Ivo Jevnikar, o predhodni razpravi o volilni reformi v deželnem svetu pa je podrobno poročal deželni svetovalec Bojan Brezigar. Številni razpravljalci, med njimi dr. Drago Legiša, dr. Rafko Dolhar, Marjan Terpin, dr. Štefan Bukovec in dr. Karel Brešan, so opozorili na dejstvo, da gre za temeljno manjšinsko pravico, ki jo v bolj odprtih državah že priznavajo, začenši s Slovenijo, kjer ima italijanska manjšina v parlamentu zagotovljena tri mesta, v obalnih občinah pa je poleg tega predviden »četrti zbor« za zadeve, ki se tičejo manjšine. Kdor želi dosledno opozarjati na pravice Italijanov v Istri, ne sme pozabljati na pravice Slovencev v Italiji. Najti je treba rešitev, ki naj jamči za manjšinsko zastopstvo, brez vsiljevanja povezav med strankami, ki bi lahko krnile samostojno nastopanje.

Nemir v italijanski politiki

Že dalj časa se v italijanski notranji politiki kaže nekaj splošni nemir. Odnosi med strankami, zlasti vladnimi, so v trajni in dialektični polemiki. Jeseni se navadno programirajo nove politične, sindikalne in druge akcije. Stranke se po svojih strujah sprašujejo o lastni identiteti. Posebej so bila v tem oziru razna srečanja demokristjanov, socialistov in nekdanjih komunistov. V ta okvir sodijo npr. nekaka odpiranja na levi, ko gre za medsebojno dvorjenje med PSI in PDS. Tako Craxi kakor Occhetto se na daljavo menita o bodočih odnosih. Medtem so si bivši komunisti že zagotovili možnost vstopa v Socialistično internacionalo, ker socialisti temu ne bodo nasprotovali. PDS pa tudi že odkrito vabi PSI, naj zapusti DC in misli na levo alternativo.

Priljubljen argument politikov so tudi predčasne volitve. Zdaj pa zdaj se kak politik oglasi in zagrozi z njimi. Res pa je, da obstajajo tudi nekatere objektivne možnosti za kaj podobnega. Sedaj bo parlament razpravljal o novem finančnem zakonu,

ki ga je pripravila vlada. O njegovi vsebini se veliko piše in razpravlja, posebej še o raznih krčenjih in novih bremenih za državljane. To vse v perspektivi približevanja Evropi, sicer da bo Italija nujno izostala iz gospodarsko-socialnega napredka ostalih partnerjev. To je nedavno odločno poudaril tudi predsednik vlade Andreotti in povabil vse politične sile, pa tudi državljane, da se na to resno pripravijo, tudi na morebitne žrtve. In prav s finančnim zakonom bi se lahko kaj zataknilo, saj so socialisti še zelo negotovi znotraj same PSI: eni za (kot njeni ministri v vladi), drugi proti.

Več časa že razburja italijansko javno mnenje, pa tudi vladne kroge še nepojasnjena zadeva pred enajstimi leti padlega letala pri otoku Ustica. Veliko je bilo domnev, češ da gre za atentat Libije, potem za druge teroristične možnosti, itd. Sedaj so spet potegnili iz arhivov razne važne listine. Nekateri menijo, da je bilo tedaj prisotno ameriško vojaško letalo, ki bi morda — po nesreči — sestrelilo italijansko.

Trst in JLA

Novica, da bi preostale jugoslovanske enote, ki so še v Sloveniji, lahko le-to zapustile preko Trsta, je v našem mestu povzročila pravi upor. No, med tem časom so iz Haaga sporočili, da se JLA za umik ne bo poslužila tržaške luke; kot pravi pregovor: Tresla gora se je, rodila pa miš. Seveda je bilo ogorčenje v Trstu veliko, a ne zato, ker bi bile te enote kasneje lahko uporabljene proti Hrvaški pri uničevanju kulturnih spomenikov in — kar je najhujše — človeških življenj: Tržačani bi namreč bili užaljeni, če bi skozi Trst potovali potomci tistih, ki so maja 1945 prišli v njihovo mesto kot zmagovalci. Ogorčenje naj bi sprožil torej le spomin na tistih znanih »40 dni«.

Tu pa nekaj ni v redu. Zarohneli so italijanski nacionalisti, vsedrжавni tajnik fašistične stranke Fini je v Trstu imel svoj shod, kjer je bilo rečeno, da se bodo fašisti fizično zoperstavili morebitni prisotnosti jugoslovanskih tankov v Trstu. Pri tem je verjetno pozabil, da se je pred časom prav on podal v Beograd in se rokoval z velikosrbskimi voditelji, torej s tistimi, ki dejansko ukazujejo JLA. Padli so predlogi, naj se po tržaškem Krasu porušijo partizanski spomeniki in tudi zgoniška osnovna šola, ki je poimenovana po 1. maju 1945. Poskus umika enot JLA skozi Trst so torej uporabili za nov sovražen napad na tukajšnje Slovence, ki pa so v glavnem — vsaj taki so rezultati nedavne ankete — na strani Slovenije in torej proti okupatorski armadi. Pa tudi krajevna italijanska časopisa *Il Piccolo* in *Trieste* oggi sta v glavnem pisala o »srbskih tankih« in »srbskih vojaki« ter sta na tak način že naredila določeno razliko: v preteklosti se je namreč vedno govorilo v »titinih« in o »slavokomunistih«.

Vsaka normalna družba bi se ob novici, da se neki tuji vojaški sili, ki nastopa zoper lastne narode, dovoljuje pohod skozi svoje ozemlje, zgrajala zaradi morebitne (ali gotove) uporabe te sile za nove napade in razdejanja ter pokole. Vendar razmere v Trstu niso nikoli bile normalne: strah pred »slovensko nevarnostjo« in »slovenskim bakcilom«, pred »slavokomunizmom«, tudi ko slednjega ni več, je vedno pogojeval in še pogojuje mišljenje naših italijanskih someščanov. Ta dejavnik izkorišča italijanski nacionalisti za podpihovanje sovraštva proti tukajšnjemu slovenskemu prebivalstvu. Je to resnični Trst? Če je, ne vemo, zagotovo pa je v svojih zahtevah najbolj glasen. V zadnjih časih pa je še glasnejši kot običajno: nastopi predstavnikov MSI, Liste za Trst in istrskih beguncev se kar vrstijo na tekočem traku, zahteve po vrnitvi Istre in Dalmacije Italiji so vedno bolj pogoste, čeprav je anketa, ki jo je pred tremi meseci izvedel tržaški *Piccolo*, pokazala, da se tržaško prebivalstvo v glavnem ne navdušuje nad takimi zahtevami.

Vsekakor je zaskrbljujoč odnos, ki ga ima Trst do vojne na Balkanu: namesto da bi se zgrozili pred strahotami, ki se dogajajo na Hrvaškem, se Tržačani bojijo, da ne bi — sedaj že odpovedani — prehod enot JLA skozi Trst mesto »onečastil« in mu vzel »dobro ime«. Ko pa gre za cenejši bencin, cenejše cigarete in cenejšo hrano ter kosila in večerje v slovenskih gostilnah onstran meje, je »italijanski ponos« skrivnostno po-

zabljen in doživljajo Sežana, Divača, Lokev ter drugi kraji na Krasu pravo pravcato invazijo. Potem se tržaška javnost zgraža nad rimsko vlado, češ da ne ščiti dovolj interesov mesta, pozablja pa seveda na dejstvo, da je Trst — kot je statistično dokazano — eno izmed italijanskih mest, kjer se najbolje živi, če že ne prvo na lestvici. Da Tržačani dobro živijo, priča tudi njihovo zavzemanje za pravice živali, ki so kajpada važnejše kot potrebe tistih oseb, katerim manjka najnujnejše, predvsem človeška toplota: koliko starejših oseb umre v stanovaju, njihove smrti pa nihče ne odkrije tudi po več tednov?

Kdor torej nekoliko pozna tržaško stvarnost, se ne sme čuditi reakcijam, ki so nastale ob novici morebitne uporabe tržaške luke za umik enot JLA iz Slovenije. To je predvsem normalno za mesto, katerega glavni problem je nasprotovanje zaščiti Slovencev v Italiji, obramba italijanstva in drugi podobni miti. Miti, ki preprečujejo, da bi Trst zaživel polno in bogato življenje mesta, v katerem se spajajo različni narodi in kulture in ki bi lahko bilo zgled, ne pa sramota Evrope, kot je sedaj.

ni

Bombardirali so Zagreb

Hrvaška je prestala zelo težak teden, najhujši do sedaj. Jugoslovanska armada je napadala na vseh frontah. V Slavoniji so se nadaljevali napadi na Vukovar, Osijek, Vinkovce.

Toda armada in četniki so sprožili splošen napad tudi v Dalmaciji od Dubrovnika do Zadra. Mornarica je znova blokirala dalmatinska pristanišča od Pule do Dubrovnika. Posebno hudi boji so bili za Dubrovnik. To mesto so obkolili z vseh strani, odvzeli vodo in luč. Podobno je bilo v Zadru. Poleg tega so bombardirali tudi sam center Dubrovnika, ki ne predstavlja nobenega strateškega pomena, je pa svetovno znan kulturni center zaradi svojih umetnostnih spomenikov. Tudi Zadar so z letali bombardirali. Neko poročilo pravi, da so porušili nad 150 cerkva v Slavoniji in v Dalmaciji, bombardirali so bolnice, cerkve, šole, mestne četrti in sploh kulturne spomenike, podobno kot so to delali Vandali in drugi barbari v 5. in 6. stoletju.

Pomoč proti takemu postopanju je šel iskat predsednik Franjo Tuđman v Rim k Andreottiju, Cossigi in tudi v Vatikan. Toda rimska vlada ga ni poslušala in tudi pri papežu ni dobil kakih novih zagotovil za pomoč, četudi je državni tajnik kardinal Sodano prejšnji teden v nekem intervjuju potrdil stališče Vatikana, da obe republiki, Slovenija in Hrvaška, morata doseči samostojnost.

Vojna je dosegla višek v ponedeljek, 7. oktobra, ko sta dva letali bombardirali Zagreb in zadeli tudi Banske dvore, sedež vlade. V palači so takrat bili zbrani Tuđman, Mesić in tudi Ante Marković. Vsem trem se pa ni nič hudega zgodilo.

V Haagu zbrani politiki so postavili ultimatum: opolnoči v torek, 8. oktobra, mora začeti veljati premirje. Tista stran, ki premirja ne bo spoštovala, bo deležna gospodarskih sankcij. Srbi so to sprejeli pod pogojem, da premirje sprejmejo istočasno tudi Hrvati in prenehajo z blokado vajašnic na svojem ozemlju. Hrvaška vojska je namreč obkolila vse vojašnice na Hrvaškem, jim odvzela luč, telefon in še kaj, da jih

»Prosil sem, in dana mi je bila razumnost, zaklical sem, in prišel mi je duh modrosti.«
(Mdr 7, 7)

Božja beseda nas uči, da moramo imeti raje modrost kakor zemeljska in človeška bogastva. To velja toliko bolj, ko gre za učlovečeno Modrost, ki nas vabi, da mu sledimo po poti evangelija. Uči nas, da je naše edino pravo bogastvo vera in zaupanje v božjo Previdnost. Samo če naše srce ne bo navezano zgolj na zemeljske dobrine, bomo znali dati vsemu pravo vrednost, imeli čut za pravo mero, za to, kaj je dobro in kaj je slabo ter občutljivo srce za brate in sestre v potrebi.

Resnična modrost je dar od zgoraj: tega se je dobro zavedal starozavezni kralj Salomon in je zato prosil Boga v molitvi, naj mu da modrosti v obilju. Modrost je več vredna kakor vsa bogastva sveta, ker:

— je božja luč, ki nam daje pravo spoznanje o resničnem početju, zgodovini in cilju vsega stvarstva in seveda o vlogi, ki jo ima človek v njem;
— nam pomaga, da pridemo do vere v Boga, ki vsemu daje smisel, vodi naše korake in s svojo milostjo pomaga, da mu zaupamo, vztrajamo in izpolnjujemo božjo voljo. Resnična modrost je, kakor pravi knjiga Modrosti, »poznavati«, ljubiti in služiti Bogu«, da dosežemo cilj, ki je polnost življenja v nebesih.

Prav je, da neprestano prosimo Boga, resnične modrosti, ki nas odpira in navdušuje za vse, kar je vredno. Iskati in uresničevati moramo višje (duhovne) vrednote, ker nas lahko samo one osrečijo. Materialne dobrine so sicer potrebne, ker je revščina nesreča za človeka, vendar jih končni cilj vsakega našega prizadevanja, ki je Bog, daleč presega.

MILAN NEMAC

prisili k predaji. V torek, 8. oktobra, so ves dan potekali razgovori med hrvaškim poveljstvom in armado o premirju, a praktičnih sklepov ni bilo. Kaj bo naslednje dni, pa Bog ve.

V torek je tudi hrvaški tabor proglasil osamosvojitve Hrvaške republike, podobno kot slovenski parlament. Zasedal pa je nekje v bunkerjih iz strahu pred kakim novim zračnim napadom.

VOLITVE NA PORTUGALSKEM

Na Portugalskem so bile pred dnevi parlamentarne volitve. Na njih je nastopilo več glavnih političnih strank. Zmagala je socialno demokratska stranka, ki jo vodi dosedanjí premier Anibal Cavaco Silva. Prejel je okoli 50% glasov in bo tako lahko še naprej vodil portugalsko politiko. Še posebej gre za to, da ostane politična kontinuiteta v Lizboni, ki bo za Nizozemsko prevzela polletno vladavo v Evropski gospodarski skupnosti. Je pa še vedno močna tudi komunistična partija Alvara Cunhala. Socialisti so prejeli okoli 30%, krščanski demokrati pa le dobrih 5% glasov. Močno pa je bilo tudi vzdržanje in sicer okoli 30%.

»Ali bo papež na trgu Unità molil tudi v slovenskem jeziku?«

Tržaški dnevnik *Il Piccolo* ima v številki z dne 2. oktobra daljši razgovor s tržaškim g. škofom. Med številnimi vprašanji je tudi naslednje: »Kakšni so odnosi s slovensko skupnostjo? Ali je res, da bo papež, ko bo prišel na trg Unità, molil tudi v slovenščini?«

Gospod škof odgovarja tako: »Spomnim, da je slovenska skupnost z nami eno: vsi tvorimo eno Cerkev, v kateri se govori v dveh jezikih. Torej so organski življenjski odnosi. Če hočemo potem govoriti o delovanju, moram reči, da smo si blizu, vendar je zanje težje, da so prisotni. Ker smo torej ena Cerkev, je naravno, da bodo v tako pomembnem trenutku, kot je papežev obisk, tudi oni prisotni in da bo eno znamenje — kakor ravnamo navadno — tudi jezik manjšine.

Kako bo na trgu Unità, mora biti še vse določeno. Od Svetega sedeža moramo šele prejeti odobritev načrta za obisk.«

Slovenščina naših dijakov

K nam prihajajo v goste dijaki in mladina iz Argentine. V gosteh je bil zbor Gallus, sedaj pa so bili pri nas maturanti iz Buenos Airesa. Povsod se jim čudijo, kako lepo govorijo po slovensko tudi med sabo. Čudimo se jim, ker se med našo mladino dogaja čisto drugače: v razredu govorijo po slovensko, zunaj razreda med seboj pa nemško (na Koroškem), po italijansko pri nas na Tržaškem in Goriškem. Gre za pojav, ki ga vedno pogosteje opažamo, tako v otroških vrtcih, v osnovni in srednji šoli. V tem oziru prvačijo mestni otroci in dijaki.

Ali je kje pomoč? Samo v prizadevanju dijakov in otrok samih, da med seboj govorijo po slovensko. V goriškem malem semenišču so pred vojno dijaki uvedli »Metlo«. Hoteli so med seboj govoriti čim bolj čisto slovenščino in so se obvezali, da bodo za vsako tujko plačali določeno »kazen«. Kaj ko bi vsaj srednješolci uvedli nekaj podobnega za tiste, ki brez potrebe govorijo med seboj po italijansko ali nemško?

V obrambo manjšinskih jezikov

V Asiagu (pokr. Vicenza) so imeli srečanje na temo »Šola in jezikovne manjšine danes v Italiji«. Srečanja se je udeležil tudi Bojan Brezigar. Ob zaključku srečanja so sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo škandalozno zadržanje ministrskega predsednika, ki trdi, da je Italija zgledno rešila zaščito narodnih manjšin, dočim po 45 letih ustave ni še izpolnila zahteve 6. čl. iste ustave, ki govori, da Republika ščiti narodne manjšine. To se je zgodilo le s francoščino v Dolini Aosta, z nemščino v bociški pokrajini in le deloma s slovenščino, dočim o zaščiti drugih jezikovnih manjšin ni ne duha ne sluha.

Pri tem tiskovnem poročilu bi pa imeli pripombo: V krajevnih upravah (občinah in pokrajinah) se sprejemajo statuti, a tako redko je slišati, da bi se odgovorni politiki kaj resno zavzemali za zaščito krajevnega jezikovnega ter kulturnega bogastva, pa bodisi na Goriškem, kot na Tržaškem, v Nadiških dolinah in tudi v Furlaniji. Če naši politiki sami ne čutijo te potrebe in koristi, ne smemo pričakovati, da se bo za to odločal Rim.

Romanje sprave

Življenje je pot, kjer se srečujemo, hodimo skupaj, se spremo in spet iščemo sožitja, skupnih poti... Po svetu je veliko sprtih, marsikje divjajo vojne, tudi v bližini, na Hrvaškem. Ob vsem tem ne moremo ostati mirni... Pa vendar ni v naši moči, da bi se spravili med seboj. Zato romamo, želji, da bi našli moč in pogum za sobivanje.

Tudi tu, v našem zamejstvu, še ostajajo rane in boleče posledice nekdanjega spora med dvema narodoma, med Slovenci in Italijani, pa čeprav je pogosto le podzavestno in si domišljamo, da je že vse mimo. Vendar se žal še večkrat pojavijo izrazi bodisi zavestnega kot tudi podzavestnega nesprejemanja drugega.

Še smo potrebni sprave, predvsem pa mirnega in ustvarjalnega sožitja. Zapiranje vase, misleč, da se bo tako najbolje pomirilo, nas pelje le v zagrenjenost in stalen strah in občutek ogroženosti od drugega.

Sprava in sožitje pa nista mogoča, če se ne srečujemo (pa ne zgolj slučajno ali pa uradno) in če nismo odprti Božji Besedi, če nas ne nagovori in ne gane zgled Gospoda, ki nas je prvi vse sprejel takšne, kakršni smo, tako različni in grešni. Le v moči te ljubezni lahko oba naroda živita skupaj in izpolnita božjo voljo — ljubezen, življenje v odnosu sprejemanja in darovanja.

Kot majhen korak na romanju dolgoletnega prizadevanja mnogih za spravo vabimo vse mlade Slovence in Italijane iz goriške škofije, da bi v nedeljo, 27. oktobra, skupaj poromali peš na Sveto Goro, da bi se srečali in se na poti skupaj spominjali božje ljubezni do nas ter prosili Gospoda in Marijo moči za spravo in ustvarjalno sožitje tako pri nas kot tudi drugod po svetu. Le če bomo najprej sami dali zgled, potem bo tudi naša prošnja za mir v svetu res iskrena.

Mladi Slovenci in Italijani, ki se srečujejo v Stelli Matutini

Ali je politični...

(nadaljevanje s 1. str.)

SEDANJI SLOVENSKI TRENUTEK

Dogodki, povezani z osamosvajanjem Slovenije in Hrvaške, so v tem oziru dovolj zgovorni in prepričljivi. Najodločnejši podporniki slovenskih in hrvaških prizadevanj v Evropi so politiki, ki prihajajo iz strank z izrecnim ali neizrecnim — to je navezadnje postransko — krščanskim predznakom. Dejstvo, da je predsednik slovenske vlade predstavnik krščanskih demokratov, je lahko zato v procesu slovenskega osamosvajanja kar odločilno.

Kaj pa Slovenci tostran državne meje? Tu nas okoliščine, predvsem narodna ogroženost, kateri smo neizogibno izpostavljeni, silijo k druggačnim, v prvi vrsti narodnim opredelitvam. Toda s tem da delujemo v narodni stranki, ne nhamo biti kristjani. »Samo eden je Gospod, kateremu želim služiti«, je pred leti zapisal slovenski politik Andrej Gosar. Smernice, ki jih je nedavno predstavil kardinal Ruini, so torej tudi za nas merodajne.

Toda od njih in od aktivnejše krščanske prisotnosti v naši zamejski politični stvarnosti se narodni program Slovenske skupnosti nima česa bati. Kakor je dejal že Jakob Ukmar leta 1909: »Vera in ljubezen do sorojakov sta dve čednosti, čednost pa ne more čednosti nasprotovati, ker dobro ni nikdar dobremu nasprotno.«

Tomaž Simčič

Osebnost in delo M. Poštovana

Govor ob njegovem grobu

Ob grobu pok. dr. Mateja Poštovana se je od njega poslovil Ivo Jevnikar z naslednjimi besedami.

Zbrali smo se, da pospremimo k zemskemu počitku od boleznih izčrpano telo dr. Mateja Poštovana in da molimo za njegovo dušo, a tudi zato, da mu izrazimo hvaležnost in da pokažemo spoštovanje do moža, ki je kot Slovenec, kristjan in demokrat, kot časnikar in politik prispeval marsikateri kamen za našo sedanjo zamejsko narodno stavbo. Na področju narodnoobrambene politike je z idejnim in organizacijskim delom položil nekaj kamnov za temelje, ki se običajno zunaj ne vidijo, kot človek peresa in jasne besede pa tudi nekaj bleščečih elementov.

Rajni doktor se je v 46 letih življenja v Trstu povsem vključil v zamejsko kulturno, družbeno in politično stvarnost, vendar je sem došel jeseni 1945 z idejno podobo, poklicno sposobnostjo in razgledanostjo ter političnim čutom, ki si jih je pridobil v predvojni Sloveniji.

Rodil se je 19. septembra 1912 v Ivanjševcih pri Gornji Radgoni, študiral na klasični gimnaziji v Mariboru, nato pa na pravni fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomiral in nato doktoriral leta 1939.

Versko, idejno in narodno se je oblikoval v Slovenski dijaški zvezi in v Akademskem klubu Straža. Sodeloval je v ožji krog strazarjev okoli dr. Lamberta Ehrlicha in bil sodelovalec v takratnih idejnih bojih v publicistiki in na univerzi, ki so po eni strani kazali na živahno zanimanje mladih, po drugi pa so naznanjali usodne spopade vojnih let. Na univerzi je bil med drugim predsednik Akademске zveze, ki je povezovala katoliška akademska društva, vodja akademске Vincencijske konference, posebno pa je bil ponosen na dejstvo, da je skupno s prijateljem dr. Cirilom Žebotom preko dr. Antona Korošca izposloval v Beogradu odločilno finančno podporo za izgradnjo Narodne in univerzitetne knjižnice.

Že zelo zgodaj pa je postal eden izmed najzvestejših gojencev svojevrstne politične šole nespornega slovenskega političnega voditelja in načelnika Slovenske ljudske stranke dr. Antona Korošca. Ta je s predavanji, posebej pa s polnimi tečaji vzgajal svoj krog mladih razumnikov in jih pripravljala na vstop v javno delo. Dr. Korošec ga je tudi poklical za svojega tajnika v Beograd, ko je bil predsednik jugoslovanskega senata.

V letih 1940-1945 je bil dr. Poštovan urednik dnevnika Slovenec, kjer je po odhodu dr. Alojzija Kuharja in dr. Ivana Ahčina prevzel odgovornost za zunanjo politiko. Ko je maja 1945 izšla znana številka Slovenca s poročilom o tem, kako vstaja Zedinjena Slovenija in kako je Narodni odbor osnoval vlado na Taboru v Ljubljani, ga je aretiral Gestapo,

vendar se je rešil, nakar se je takoj začela pot v begunstvo: na Koroško, nato v Rim k svaku, bivšemu ministru dr. Mihi Kreku, ki ga je sprejel z značilnim, a malo znanim stavkom: »Kaj ste delali v Ljubljani...«. A tudi dr. Poštovan ni gledal črno-belo na našo polpreteklost. Pater Anton Prešeren mu je krstil hčerkico, ki je kmalu umrla, kot ji je po mučni boleznini sledila v prezgodnji grob žena. A tu smo že v tržaškem obdobju, v katerem je dr. Poštovan razvil vse svoje talente in kljub preizkušnjam dal na razpolago svoje darove slovenski zamejski skupnosti.

V Trstu je rajni delal v zavezniškem tiskovnem uradu in na Usisu, po povratku Italije je dobil časnikarsko službo na Radiu Trst A. Pet let pred upokojitvijo, leta 1977, je bil imenovan za ravnatelja govornih sporedov. Že takrat je nastopila bolezen, zaradi katere se je postopoma umikal iz javnosti, čeprav je bil do konca na tekočem o dogodkih doma in po svetu, v zamejski politiki in na radiu, a v družbo ni več mogel zahajati.

Že takoj po prihodu v Trst se je vključil v delo za obnovo pogorišča, ki sta ga pustila dolgoletno fašistično zatiranje in krvava vojna, bil pa je tudi med tistimi, ki so želeli nekomunističnemu delu prebivalstva zagotoviti kulturno in politično prisotnost. Takrat se je prvič trajneje zgodilo, da so tudi slovenski katoličani v Trstu dobili družbeno težo, pa čeprav so morali temu utirati pot zlasti na Goriškem vzgojeni javni delavci in begunci. Sodeloval je pri Slovenski krščansko socialni zvezi, ki jo je vodil duhovnik Peter Šorli, nato pri Slovenski katoliški skupnosti, poznejšem Slovenskem ljudskem gibanju. Veliko je rad predaval o krščanskem socialnem nauku, pisal v Slovenskega Primorca, Katoliški glas in drugam. Polnokrvno pa je stopil v aktivno politiko leta 1962, ko je bil izvoljen za tajnika Slovenske katoliške skupnosti. Bil je poseben zgodovinski trenutek. Na levi je prišlo do razpusta z matičnim režimom povezane stranke, kar je naznanjalo nevarnost opuščanja skrbi za zamejstvo. V samostojnih, med sabo polemično razporejenih in ne poseben močnih skupinah pa je prišlo do zamenjave generacij. Takrat je bil dr. Poštovan med ustanovitelji in vsa šestdeseta leta med voditelji Slovenske skupnosti, ki je nastala najprej kot koalicija štirih skupin, nato kot stranka. Ob zvestobi demokracije in pluralizmu je bil takrat poudarjen narodnozdrževalni moment slovenske pluralistične stranke kot glasnice ljudi, ki se nočejo asimilirati, ki želijo biti subjekt, povezovalci in aktivni akter tudi v splošnem politič-

Ivo Jevnikar

Dokumentarni film o Slomšku

Že pred meseci je mariborski škof dr. Franc Kramberger pregledal in dal soglasje za sinopsis (zgoščena pri-poved, po kateri scenarist napiše filmski scenarij) uglednega tržaškega pisatelja Alojza Rebule za dokumentarni, 40 minut trajajoči film o škofu Antonu Martinu Slomšku. Filmsko upodobitev našega svetniškega kandidata pripravlja skupina znanih slovenskih filmskih delavcev, v kateri so poleg scenarista še režiser Jože Pogačnik, producent Ljubo Struna in organizator Vladimir Pogačnik. Poleg različnih sponzorjev bo ta zanimiv filmski projekt finančno podprlo tudi ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

V filmu, ki ga bomo videli na TV zaslonih že prihodnje leto, bo prikazano Slomškovo delo in najpomembnejše življenjske postaje: Slom in Ponikva, Celje, Ljubljana in Celovec, pa Olimje, Bizelsko, Nova Cerkev, Vuzenica, Št. Andraž in Maribor. Ob filmski pripovedi bomo videli kraje, kjer je Slomšek deloval za svojo krajevno in slovensko Cerkev in za svoj narod.

Tako bomo po zaslugi filmskih ustvarjalcev iz Ljubljane končno dočakali film o Slomšku. Po dolgih letih pričakovanj je bil že skrajni čas, da našim ljudem tudi na filmskem platnu približamo moža, ki je z velikimi osebnimi dejanji neminljivo zaznamoval zgodovino Slovencev. Ob sklepu Slomškovega triletnja bo prihodnje leto poleg dokumentarnega filma na voljo tudi video-kaseta o osebnosti, življenju in delu znamenitega Slovenca in svetniškega kandidata, ki bo obogatila večere v družinskem ali prijateljskem krogu.

Ivan Virnik

Slomšek - Barvno okno v Bazovici

nem življenju. Uspehi niso izostali in na tem temelju še vedno živi naša slovenska zdaj deželna, stranka. Skoraj 30 let je minilo od takrat. To dobo bo treba popisati. V tem popisu pa bo zablestela tudi podoba dobrega in umirjenega, a jasnega in razgledanega, zaslužnega dr. Mateja Poštovana, ki nam je lahko v zgled. On je dočakal uresničevanje mladostnega ideala demokracije in samostojne Slovenije, obnove Slovenca, a delo tu pri nas v zamejstvu ni končano in njegove krščanske, narodne, demokracijske vrednote morajo še naprej oplajati naša prizadevanja.

Srce in roke za Slovenijo

Srce slovenske župnije v Stuttgartu bije za domovino. Najlepši dokaz za to trditev je zavzetost njenih članov za težko preizkušeno deželo pod Triglavom. V zadnjih dveh mesecih so zbrali 150.000 DM v pomoč Sloveniji. V nedeljo, 29. septembra, so to vsoto slovesno izročili gospodu Tomažu Kunstlju, ki je tajnik predsednika slovenske vlade, profesorja Lojzeta Peterleta. Ob tej priliki se je zbralo k Slovenskemu večeru v Esslingenu pri Stuttgartu 300 rojakov. Navzoči so bili tudi trije nemški gostje: Egon Griessmeier kot zastopnik württemberške Caritas, Alfons Fyrnys kot zastopnik Katoliškega urada v mestu Esslingen ter krajevni nemški župnik Gustav Nickel.

Navzoče je naša socialna delavka, gospa Doroteja Oblak, takole nagovorila: »V čast si štejem, da vas smem v imenu naše katoliške skupnosti pozdraviti na tem izrednem Slovenskem večeru. Moj poseben pozdrav velja zastopniku predsednika slovenske vlade, profesorja Lojzeta Peterleta, gospodu Tomažu Kunstlju, ki je njegov osebni tajnik, njegovi ženi in spremljevalcu in seveda zastopniku slovenske župnije v Ulmu, dr. Marku Dvoraku (sledil je pozdrav nemških gostov). Nocojšnji večer je posvečen domovinski misli in ljubezni do tistega, kar je našega. To ljubezen do domovine bomo dokazali z našim skupnim darom Sloveniji z željo, da vsaj malo lajša bolečine vojnih posledic.«

Sledil je kratek spored. Dr. Marko Dvorak je razložil simboliko nove slovenske zastave, ki je visela na

Pozdrav Sloveniji

Ob izteku moratorija izraža tajništvo Slovenske skupnosti popolno podporo rojakom v matični Sloveniji in vodstvu Republike Slovenije ob uresničevanju vseh vidikov suverenosti in neodvisnosti. V tiskovnem poročilu SSK je še rečeno, da je napočil skrajni čas, da mednarodna skupnost uradno prizna Slovenijo in Hrvaško. Še posebej velja poziv italijanskim oblastem, ki kljub večinskemu stališču v dosedanjih parlamentarnih razpravah in na strankarski ravni ter kljub nasprotnemu javnemu mnenju vztrajajo pri nerazumljivi zaprtosti in si zapirajo oči pred hrvaško tragedijo.

V tiskovnem poročilu je SSK tudi obsodila nacionalistično histerijo v Trstu zaradi napovedi o možnem prevozu jugoslovanskih tankov iz Slovenije preko Trsta na jugoslovanski jug. Pri zadevi, ki je medtem že padla v vodo, je bilo seveda bistveno vprašanje, kako preprečiti, da bi se vojska poslužila smrtonosnega orožja proti Hrvaški. Načelnega pomena je bilo nadalje vprašanje, kako da se Italija še naprej dogovarja z Beogradom o stvarih, ki zadevajo suverenost Slovenije. V Trstu pa so določene politične sile in nekatere sredstva množičnega obveščanja poskrbele, da je večji del razprav potekal v znamenju protislovenskega gneva in tarnanja o mestu, ki da ga nihče ne razume. Ob tem vprašanju je prišlo do izredne seje občinske sveta na nedeljo, do zasedbe občinske dvorane in drugih dogodkov, ki bi jih lahko posvetili vrednejšim problemom. Trst je znova doživel sramoto fizičnega napada na dva pripadnika slovenske manjšine in dejstva, da je bil za en dan spet prestolnica italijanskega neofašizma in revanšizma.

To je potem gospod župnik Turk blagoslovil z besedami: »Vse-mogočni in večni Bog: ti si luč resnice (bela barva), ti si beseda zvestobe (modra barva), ti si moč ljubezni (rdeča barva)! Blagoslovi to zastavo naše domovine, da bodo njeni simboli naši življenjski vodniki doma in po svetu. Naj veselo plapolna nad slovensko zemljo, nad slovenskim morjem in pod slovenskim nebom (razlaga grba). Naj oznanja mir, svobodo in bratsko vzajemnost deželanov pod Triglavom! Za to te prosimo, ki živiš in kraljuješ vekomaj.« Med blagoslovom zastave se je vsa dvorana dvignila in v sveti tihoti prislunila besedam blagoslovitelja. Prav tako svečano in tiho je bilo v dvorani tudi ob poslušanju pesmi »Slovenski nagelj«, ki je nastala v Stuttgartu, in ob novi slovenski himni s plošče koroškega Gallusa.

Po izročitvi čeka v vrednosti 150.000 DM Peterletovemu zastopniku Kunstlju, je pevski zbor Domači zvon pod vodstvom organista Damjana Jejčiča izrazil našo zvestobo do domovine s pesmima »Domovina mili kraj« in »Eno devo le bom ljubil.« Zatem je prevzel besedo Tomaž Kunstelj, ki je na kratko prikazal sedanje stanje v domovini. Njegova beseda je bila resna, a sočna in polna optimizma. Na vprašanja, ki so mu jih stavili poslušalci po nagovoru, je odgovarjal zavzeto in prizadeto, da smo imeli občutek, da stoji pred nami mož, ki živi za Slovenijo. Stuttgart, 1.10.1991

Ciril Turk, župnik

Dober začetek šolskega leta

Da je na Koroškem še zanimanje za slovenski jezik, je pokazal zadnji vpis v dvojezične šole v Celovcu.

Slovenska gimnazija, ki je lani imela 421 učencev, je letos število povečala za 14. Od skupno 20 razredov obiskuje 66 dijakov prvi razred, ki je razdeljen v tri skupine.

Dvojezična trgovska akademija, ki je lani našla prostore pod isto streho, ima letos 27 dijakov v drugem letniku, za prvega pa se je prijavilo kar 39 dijakov. Zanimivo pa je, da jih je med njimi več kot pol iz Slovenije.

Po dolgoletnih pogajanjih (predvsem po zaslugi dr. Messnerja) je letos Deželni šolski zbor »dovolil« tudi javno dvojezično osnovno šolo. Medtem ko se je v privatno — Mohorjevo — šolo vpisalo na novo kar 23 otrok (v dveh razredih), poučujeta učiteljici v javni ljudski šoli 18 otrok v dveh razredih (en prvi in en 2-3 razred). To število bi bilo manjše, če ne bi eno učiteljico (ki je s seboj pripeljala 3 otroke) »ukradli« Mohorjevi ljudski šoli. Vseeno je razveseljivo, da zdaj Mohorjevo šolo obiskuje že 86 otrok v 6 razredih in da se tam zelo dobro počutijo. Kakšen bo uspeh v novo ustanovljeni šoli, ki je dobila prostore v šoli »Karl Renner« (samo nekaj korakov oddaljeni od Slov. gimnazije) je treba še počakati. Starši in ravnateljica (ki je do zdaj 20 let poučevala na Žihpoljah) so optimistični.

R.B.

Število brezposelnih narašča

V Sloveniji število brezposelnih stalno narašča. Računajo, da jih je že nad 60 tisoč. V krizi je predvsem industrija, ki je izgubila tržišče na južnih delih Jugoslavije in pa delo za armado. Saj so zlasti v Mariboru veliko delali za armado.

Skrivnost, ki ji je ime Rusija

Misijonar Jože Cukale je bil eno leto v Sovjetski zvezi kot duhovni skrbnik za sestre matere Terezije iz Kalkute, s katero se dobro poznata. Sedaj se je vrnil na svoje misijonsko mesto v Bengaliji. Za Katoliški glas, ki ga redno prejema in z veseljem bere, je pripravil članek, ki ga objavljamo v tej številki in nadaljevanje v prihodnji. (Ured.)

SKRIVNOST, KI JI JE IME RUSIJA

Zadnja ruska zima (1990-91) nam je prizanesla s svojim običajno krutim obrazom.

Dvajsetega februarja je poslal armenski minister notranjih zadev svoj avto sestram M. Terezije, ki nas je potegnil iz zasneženega Spitaka skozi transkavkaško visoko planoto proti armenski prestolnici Jerevanu. Sestre iz Moskve so nam telefonsko sporočile, da me že čaka avionska karta Moskva-Ljubljana.

Nebo nad zgodovinskim mestom Aštarotom se je obleko v sivo-črno. Burja s pogorja Araraca pa je zavila vso planoto v snežni vihar z nevarno poledico. Naše vozilo je postalo igrača zaledenele ceste. Šofer je godrnjal v svoje težke armenske brke v neki mešanici rusko-armenščine, ker mu je veter zametaval okno. V takem slučaju nikdar ne veš, kdaj te poledica zapelje na vrat na nos v nasprotno drveči tovornjak. S sestrami smo pravkar odmolili tretji del rožnega venca na sto kilometrov dolgi vožnji, ko je jerevanski radio sporočil zaprtje prometa na jerevanski avtocesti. Med tem pa je snežni vihar utihnil in iznad Črnega morja se je prismejal sonce, da je jemalo vid preko bleščečih zlatosrebrnih rjuh.

Letališče nas je neprijetno potolažilo, da ni dovoljenja za odlet proti Moskvi.

GOST V ARMENSKI DRUŽINI

Moskovski vijak je pričel trdo privijati domoljubne Armence, a priskočil nam je na pomoč naš katoliški Armenec Minas, ki me je povabil v svoj gostoljubni dom.

Obiski sosedov so se znašali nad Gorbačovom z gorečimi željami, naj ga »črti« čimprej poberejo.

»Stisni zobe in potrpi,« je mirila domačinka svoje ljudi, nam pa je pripravila okusno armensko večerjo z jagnjetino.

Moskovsko letališče Vnukovo

je pa velikodušno sprejemalo letala iz Kijeva, Leningrada, Saratova, Gorkega in Novosibirska. Seveda je olja primanjkovalo baltiškim državam, pa tudi Armeniji in Georgiji.

Prav zaradi glasnosti in perestrojke so ljudje navdušeno preklinjali prejšnji režim, a tudi sedanjemu niso prizanesli. Kolo sproščenosti se je jelo nevzdržno kotaliti s kavkaških višin med stepe. Ukrajina, Azerbajdžan s Kazakstanom in Uzbekistanom so razglašali svojo neodvisnost.

Na razkošno zasneženem letališču so na nas že čakali prijatelji Saša in Nona s sestrami.

Dvanajst stopinj pod ničlo je sililo popotnike in popotnice, da so se tesneje ogrnili v svoje šubare in se pokrivali s furuškami, medtem ko je avto neslišno drsel skozi bele procesije brez in črnega gabra v silhueto črnobelega. Čas za jutranjo meditacijo ob jutranji liturgiji dreves. Kahlin Gibran nam govori po svojem Preroku v odgovor tistim, ki so ga zaprosili, naj jim spregovori o veri:

»O čem sem vam pa sploh ves čas govoril, če ne o...«

NA PASTERNAKOVEM GROBU

Peredelkino je eno najlepših zimskih in poletnih letovišč ruskih literatov. Sneg je zavil njegove smreke in breze v pravljico. Tam dobijo Sestre zavetje in priliko za oddih, za duhovne vaje, za svoje seminarje in Saša nas je zapeljal prav pred dačo, ki jo je gospodar ponudil misijonarkam brez plačila. Verjetno je ameriškega poeta Roberta Frosta navdušil pogled ob podobni lepoti, ko je zapisal:

*Tu je moj temni, daljni gozd,
z njim veže zvesta me skrivnost,
a dolga pot je v to skrivnost,
a dolga pot je v to skrivnost...*

»Kam nameravate v tem zmetu?« me je ljubeznivo ustavila Rusinja, ki je odmetavala sneg pred železno ograjo.

»Pokažite mi pot do Pasternakove dače. Pažalujsta,« sem zaprosil. Bolj kot pripovedovati zanimive zgodbe iz Georgije in Armenije, me je vleklo na Pasternakov grob.

»Kakšne šikane si pretrpel, dragi Boris, in kako bi prepeval danes, če bi ti bilo dano doživeti, kar Rusija doživlja. Ena njegovih pesmi zgovorno žaluje:

Potovanje v Rusijo in Ukrajino

združuje mestno zgodovinsko središče, ob njem so moderne mestne četrti. Po ulici Gorkij, ki je zelo prometna in po njej hodi tudi veliko ljudi, smo po trgu Sverdlov prispeli do gledališča Bolšoj Teater, ki je v veliki palači, zgrajeni v novem klasičnem slogu. Ob njem je tudi Opera in Otroško gledališče. Nato smo se odpeljali na Leninove griče (prej so jih imenovali Vrabčevi griči), odkoder je lep pogled na Moskvo v središču s Kremljem, z zlatimi kupolami, na periferiji ogromni stanovanjski bloki, ne daleč pred nami veliki stadion Lužnikij z raznimi športnimi strukturami. Na tem območju je tudi Državna univerza s 30.000 študenti, osrednja stavba ima 36 nadstropij. Nasproti je ogromen spomenik Lomonosovu (18. stolet-

P. Jože Cukale

*Temá nočí je kruta in molči.
Oče, če ti je mogoče,
naj noč ovne, naj kelih ta gre mi-
mo mene,
vendar naj se zgodi, kot hočeš ti...*

In nadaljuje: hoditi skozi življenje ni tako preprosto, kakor če bi prečkal polje (ruski pregovor)...

OPREZNI MOSKVIČANCI

Kljub zagotovitvam Gorbačova so Moskvitani oprezni ljudje in se še vedno niso iznebili čudnega nemira, ki visi kot Damoklejev meč nad njimi. V njih pregovorih je več resnobe kakor šale.

»Dva mehanika sta obstala pred dvema voziloma, pred nemškim opлом in novim, kot diamant svetlikajočim se moskvičem.«

»Kateri teh dveh ti je bolj pri srcu, moskvič ali opel?«

»Moskvič, seveda,« odvrne vprašani.

»Potem ti ničesar ne veš o avtomobilu,« ga uščipne mehanik.

»No, nekaj že vem, le o tebi ne vem ničesar...«

Sicer so pa državljani sovjetskih republik prijazni, zelo vljudni ljudje. Vstopiš v Metro ali v avtobus, a ker si starejši, se ti mlajši vljudno umaknejo in ženam ni nikdar treba prositi uslug. Socializem je postavil človeka v središče zavesti in človekoljubje je v njegovi teoriji globoko podčrtano. Morda botruje tudi šest let perestrojke, odkar doni iz moskovskega radia nenehno predsednikov klic-Spremenite se! Ne prestopajte se z noge na nogo! Precej podobno Krstnikovim besedam z obrežja Jordana... Morda pa je v globinah duš ostalo tisto, kar spominja na Avgušтина iz Tagaste. Anima humana, naturaliter christiana-Človekovo srce je naravnano h Kristusu, kljub preganjanju in morda prav zato.

(Konec prihodnjič)

Solženicin se bo vrnil v Rusijo

Pred 17 leti so Nobelovega nagrajenca pisatelja Aleksandra Solženicina izgnali iz države. Ko je prišel v Sovjetski zvezi na oblast Gorbačov, so ga prijatelji nagovarjali, da se lahko vrne v Rusijo. Odgovoril je, da se bo vrnil, ko bo propadel v Rusiji komunizem. Po zadnjem državnem udaru se je to uresničilo. Zato je Solženicin sklenil, da se bo vrnil v domovino.

Izstopi iz duhovniških vrst

Od časa do časa se sliši, da je ta ali oni mašnik zapustil duhovništvo. Posebno hudo je bilo prva leta po koncilu in doseglo višek leta 1974, ko je bilo vseh izstopov 3.278. Potem se krivulja izstopov niha in doseže najnižjo raven leta 1987 z 980 izstopi. Statistika se nanaša na celotno katoliško Cerkev.

Mnogi menijo, da je razlog za izstopo celibat. Toda to ne drži, saj 20% iznevrjenih duhovnikov ni sklenilo zakona; razlogi so namreč ideološkega in disciplinskega značaja.

L'abbé Pierre je prejel Balzanovo nagrado

Francoski kapucin L'abbé Pierre je prejel za leto 1991 ugledno Balzanovo nagrado v priznanje za svoje življenjsko prizadevanje za pomoč ubogim, mir in bratstvo med narodi. Sedaj je star 78 let. Po vojni je bil nekaj časa poslanec v parlamentu. Parlament pa je kmalu zapustil, ker je spoznal, da je tam premalo zanimanja za uboge in brezdomce. Ustanovil je Skupnost Emavs, ki je sedaj razširjena po raznih deželah. Znal je povezati uboge, da si pomagajo sami in še celo drugim.

O duhovniškem celibatu

V neki avstrijski župniji je v nedeljo med mašo stopil kaplan pred mikrofonom in oznanil: »Danes vam zadnjič mašujem, ker se bom poročil. Vsa cerkva mu je zaploskala.« Tako poroča Nedelja.

Tudi neki misijonar iz Afrike toži: Kdo bo maševal božjemu ljudstvu, ker ni duhovnikov? Naj bi Cerkev dovolila, da se duhovniki ženijo.

Pomislek: Protestanti imajo poročene pastore, pa morajo klicati na pomoč ženske za pastore in tudi za škofe. Pravoslavne Cerkve imajo poročene pape, za škofe smejo pa biti posvečeni samo menihi. A tudi pravoslavni primanjkuje popov in menihov.

Vzrok pomanjkanja duhovnikov ni celibat, temveč usihanje moralnega in duhovnega življenja v današnji družbi. Temu pa ne bomo odpomogli s popuščanjem, temveč le z obnovo čuta za duhovne in verske vrednote.

Vendar so duhovniki, ki prepozno spoznajo, da niso bili poklicani v službo Kristusu in božjemu ljudstvu tudi s celibatom. Do takih naj bi bila Cerkev bolj prizanesljiva podobno kot je bila pod Pavlom VI.

Jezuiti naj bi nudili duhovno in kulturno pomoč ruski mladini

Akademski svet univerze v Novosibirskem je uradno prosil vodstvo jezuitskega reda za sodelovanje pri kulturni in duhovni rasti študentov. V Sankt Peterburgu bodo jezuiti v kratkem odprli dva centra: enega za kulturo in enega za duhovnost. Iz Pariza bodo prenesli v Moskvo uredništvo revije SIMVOL, ki je specializirana za dialog med katoličani in pravoslavni. Podobne iniciative za apostolat pripravljajo jezuiti tudi po drugih ruskih mestih.

Pogled na samostan v Zagorsku

stvo ruske pravoslavne Cerkve predlagalo spremembo imena Zagorsk, tako se je namreč pisal neki krajevni politični šef, v prvotno ime Trojsko-Sergejevsko. Pred kratkim smo zvedeli, da so res spremenili ime in se sedaj imenuje kot nekoč Sergejev posad (Sergejev vrt). Ker je bila pred nami še dolga pot, nam je duhovni vodja predstavil zgodovino ruske pravoslavne Cerkve in začetek menišтва, ki je imelo zelo pomembno vlogo skozi vso rusko zgodovino. Tega lepega obiska v Zagorsku se ni moglo udeležiti nekaj naših sopotnikov, ker so se verjetno zvečer zastrupili s hrano oz. zaužili so nekaj rib, ki so povzročile bruhanje in vročino. V dveh dneh so se vsi pozdravili oz. ozdraveli.

Ko smo se bližali Zagorsku, smo že od daleč zagledali čudovite čebulaste kupole, pozlačene in sinje barve. Prvotni samostan je dal zgraditi oz. ga tudi sam gradil sv. Sergij Ra-

doneški v 14. stoletju. Tu je bil še do pred nekaj leti sedež Patriarhata in je še danes središče pravoslavne duhovnosti z bogoslovno akademijo. Samostan je vsem zapustil nepozaben vtis zbranosti, pobožnosti, vere in duhovnosti. V cerkvi Marijinega vnebovzvetja, kjer je grob sv. Sergija, smo prisluhnili lepemu petju in molitvi menihov. Ti se neprestano vrstijo v molitvi pred sv. Sergijem za blagoslov ruske zemlje in mir na svetu. Pred tem veličastnim spomenikom ruskega pravoslavja so se morale ustaviti brezbožne roke Napoleonove vojske, boljševiške revolucije in hitlerjanske drhali.

Občudovali smo veliki zvonik, veličastne cerkve in pili vodo iz Sergijevega studenca, ki ima tudi zdravilno moč. Nakupili smo lepe spominske knjige in pisali razglednice ter se vrnili v Moskvo.

J.M.

(nadaljevanje)

Začeli so se Primorski dnevi na Koroškem

Predsednik Krščanske kulturne zveze je v nedeljo, 6. oktobra, odprl v veliki dvorani doma v Št. Jakobu 5. Primorske dneve na Koroškem. Dr. Janko Zerzer je poudaril pomembnost teh srečanj in izrazil željo, da bi se še nadaljevali v skupno korist slovenske narodnostne skupnosti, ki živi na Koroškem in v deželi Furlaniji Julijski krajini. Predstavil je celoten program Primorskih dnevorov, ki je zelo bogat in ki se bo zaključil v nedeljo, 13. oktobra, v mestni cerkvi v Celovcu s koncertom »Gallusovo zvočno bogastvo« v izvedbi združenih tržaških pevskih zborov.

Na otvoritvenem večeru v Št. Jakobu so nastopili člani dramskega odseka prosvetnega društva »Štandredž« s komedijo Gospod Evstahij z Goriške v režiji Emila Aberška. Predstavniki domačih organizacij in KKZ so lepo sprejeli štandredške igralce, z njihovim izvajanjem je bila zadovoljna tudi publika, ki se je v lepem številu udeležila predstave. Primorske dneve je obogatil tudi nastop članov društva SKPD »Mirko Filej« iz Gorice, ki so v okviru skupine Oder 90 predstavili delo Frana Milčinskega Vesela igra o žalostni princesinji v režiji Franka Žerjaka. Za mlade gledalce sta bili prestavi v ponedeljek, 7. oktobra, v Ljudski šoli Mohorjeve družbe in v celovškem

Modestovem domu.

Primorski dnevi, ki jih organizirajo Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice se bodo nadaljevali v soboto, 12. oktobra, v Bilčovsu z nastopom gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo »Emil Komel« iz Gorice, Glasbene šole iz Žabnic in Glasbene šole s Koroške. Zaključek, kot že rečeno, bo v nedeljo, 13. oktobra.

Med tednom, v sredo, 9. oktobra, je napovedana še okrogla miza in sprejem pri italijanskem konzulu v Celovcu.

Misijonska razstava v Sežani

V Sežani ponavljamo misijonsko razstavo, ki smo jo ob misijonskem kongresu priredili v viteški dvorani ljubljanskih Križank.

Razstava bo v Kulturnem domu Srečko Kosovel v Sežani od 11. do 20. oktobra, odprta je 11. zvečer ob 18.00 uri. Odprta vsak dan od 10.00 do 13.00 in od 15.00 do 17.00 ure.

Pripravil jo je medškofijski misijonski svet, tematsko zasnovano je naredil prof. dr. Zmago Šmitek, idejno pa arhitekt Marjan Pater-noster.

Srečanje zastopnikov SSk in Italije in ZSO na Koroškem

V Ljubljani sta se srečala predsednik Zveze slovenskih organizacij s Koroške Feliks Wieser in deželni predsednik Slovenske skupnosti Marjan Terpin in obravnavala položaj slovenskih manjšin v Avstriji in Italiji, ki je nastal po razglasitvi samostojne slovenske države. Posebej Slovenci na Primorskem moramo v teh časih postaviti odločneje svoje zahteve, spričo eskalacije zahtev italijanske manjšine v slovenski Istri, ki je sicer že doslej uživala bistveno večje pravice, kot jih je Slovincem v Italiji dodelila italijanska oblast.

Predsednika sta obravnavala tudi odnose s slovensko državo v vidiku reorganizacije slovenskih ministrstev in verjetne odprave ministrstva za Slovence po svetu in se dogovorila za skupna stališča, ki naj bi jih dokončno uskladili tudi na bližnjem širšem sestanku obeh manjšinskih organizacij.

Ugotovila sta na koncu, da lahko samo s strpnim sodelovanjem med vsemi komponentami v zamejstvu dosežemo zaželjene rezultate.

Recept, ki deluje

Že nekaj let živim z ramo ob rami z duhovniki pa, hvala Bogu, nisem še ob vero. Poznam njihove šibkosti, omejenosti in grešnost; tudi skregala sem se že z njimi in zaloputnila vrata za sabo. Končno mi je prekipelo do vrha. Z ihto sem vdrla v neko cerkev in spraznila vrečo.

»Glej, Gospod, ali se ne osmešiš Ti sam? Kako, da nisi bolj izbiren, ko že imaš možnost, da izbiraš med poklicanimi? Takega, ki bi znal svoje možnosti bolj s pridom uporabljati?«

Po tem izbruhu me je zajela tišina. In Bog mi je odgovoril: »Res je, da so revčki, toda ljubim jih tudi take. Pa ti, kaj misliš, da si, ko jih so-diš? Grešniki so, kljub temu sem jim pokoren, ko ti pri spovedi rečejo: »Jaz te odvežem...« In ko rečejo: »To je moje Telo...« pridem na altar. Če bi hotel, da bi me predstavljali angeli, bi jih brez težav poslal na svet; toda odločil sem se za grešnike. Če je tako meni prav, zakaj se razburjaš?«

Tedaj sem se spomnila besede preroka Gedeona, ki mu jih je narekoval Gospod: »Samo trideset mož vzemi, druge pa odpusti. Sicer bi se Izrael ponašal zoper mene, češ, ''zlastno močjo sem se rešil''. Zaključila sem: Če bi duhovniki bili popolni, bi mi šli za njimi in pozabili na Gospoda.«

Od tedaj jih gledam v drugačni luči. Še vedno vidim njihove slabosti, a upoštevam, da so nosilci dragočnosti v prstenih posodah. Da je njihov trud znatno težji, ker »morajo« oznanjati evangelij drugim, ko ga tudi sami težko živijo. Tolažiti morajo, vzpodbujati, pomiriti, ko so morda oni sami v duhovni stiski, v temi, ko jih zmagujejo težave. Gotovo, njihov »poklic« je biti na križu; toda na križu niti Jezus ni plesal.

Pred časom je na duhovnem srečanju nekdo ugovarjal: ... »Prav, toda naš župnik... Poročevalec ga je tako prekinil: »Začnite se postiti zanj enkrat na teden in, če spoznate, da je res grešnik, postite se dvakrat na teden. Če hočete, dodajte dvajset minut adoracije in vsak dan rožni venec. Videli boste, da ga ne boste več sodili tako strogo. Kdo ve, koliko let se že trudi, pa ni našel dovolj moči. Z vašo pomočjo pa se mu morda res posreči, da se »spreobrne.«

Iz ital. prev. F.V.

TRST

Rožnovenska nedelja v Barkovljah

Ko je leta 1855 v Trstu in okolici razsajala kuga, so Barkovljani z molitvijo rožnega venca izprosili pri Bogu, da je bolezen prenehala. Nadaljevali so z molitvijo, ustanovili Bratovščino rožnega venca (ki še živi) in v zahvalo na prvo nedeljo v oktobru nosili podobo, kasneje kip, Matere božje v procesiji.

Ostala je navada, da se meseca oktobra vsak dan zberemo v cerkvi k sv. maši, pojemo in molimo vsaj desetko rožnega venca. Letos nam g. Jože Špeh pri vsaki sv. maši pove nekaj globokih verskih misli. V navadi je tudi ostala zahvalna procesija prvo nedeljo v oktobru po sv. maši ob 8. uri. Še pred nekaj leti so Marijin kip, ovenčan z belim cvetjem, nosila dekleta v belih narodnih nošah. Zdaj nosijo kip fantje, deklice v belih nošah kip spremljajo. Pred kipom se zvrstijo dečki, deklice in žene v pisanih narodnih nošah. Pred njimi so godci, na čelu procesije pa nosijo velik križ. Letos so kip spremljali tudi skavti. Za kipom gre duhovščina, nato ljudstvo. Na rožnovensko nedeljo privabi Mati božja v svoje okrilje vse Barkovljane, tudi tiste, ki so raztreseni po vsem mestu. Letos se je naš g. Jože Špeh v procesiji oborožil z megafonom, da bi lažje sledili molitvi rožnega venca in petju, izmenoma z igranjem godbe. Procesija se je razvila mimo gozdiča ob morju do vodometu. Tu smo se ustavili, molili in peli. Ob povratku z Marijinim kipom v cerkev še prirčno slovo od božje in naše Matere z Marijino pesmijo, ki nam je privedla iz hvaležnega srca.

Zdaj se pripravljamo, da bi prihodnje leto primerno praznovali stoletnico, odkar je škofija priznala in potrdila Bratovščino rožnega venca. Bog daj, da bi ta slovenska barkovljanska navada — molitev rožnega venca in rožnovenska procesija — vzdržala še nadaljnja stoletja!

N.M.

50 milijard škode

Neurja, ki so divjala zadnje tedne v naši deželi, so povzročila za 50 milijard škode. Posebno je bila prizadeta Terska dolina od Mužcev do Čente in pa Campofornido.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritvena predstava sezone 1991-92

Sofokles

Kralj Ojdipus

Režija Mile Korun

Premiera v petek, 11. oktobra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu. Abonma RED A.

Ponovitev:

v soboto, 12. oktobra, ob 20.30 abonma RED B.
v nedeljo, 13. oktobra, ob 16.00 abonma RED C.
v sredo, 16. oktobra, ob 20.30 abonma RED D.
v četrtek, 17. oktobra, ob 20.30 abonma RED E.
v soboto, 19. oktobra, ob 20.30 abonma RED F.
v nedeljo, 20. oktobra, ob 16.00 abonma RED G.

Vpisovanje abonmentov vsak delavnik od 10. do 12. ure pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, telefon 734265.

Izjava

Profesorji slovenskih nižjih srednjih šol na Tržaškem, zbrani na izpopolnjevalnem tečaju na Proseku pri Trstu dne 7. in 8. oktobra 1991, z veseljem pozdravljamo dan dejanskega rojstva svobodne in suverene Republike Slovenije, ki je končno dosegla svojo samostojnost.

Zgroženi nad dogodki, ki pretresajo Republiko Hrvaško, obsojamo vojno kot sredstvo za reševanje političnih sporov in pričakujemo, da bo Italija slovensko in hrvaško državo čimprej priznala.

Zavedamo se, da je prva naloga šolnika, da vzgaja otroke k spoštovanju do sočloveka, k sožitju med tu živječima narodnostima v duhu miru in strpnosti.

Zato pozivamo vse šolnike, predvsem pa naše kolege italijanskih šol, da sledijo dogodkom v Sloveniji in na Hrvaškem in posredujejo dijakom objektivne informacije o njih.

Odločno obsojamo vsako dejanje, ki vodi k nasilju in nestrpnosti. Sem spada tudi nedeljsko zborovanje misovske stranke v središču Trsta s sramotnimi protislovenskimi izpadi.

Ob pravični zaščiti italijanske manjšine v Istri zahtevamo tudi za Slovence v Italiji zakon o globalni zaščiti, na katerega čakamo že ves povojni čas.

Priznanje

primorskemu znanstveniku

Naš primorski znanstvenik Milko Matičetov je dobil priznanje za svoje etnografsko delo; tridentinski muzej sv. Mihaela ob Adiži mu je namreč podelil mednarodno nagrado »Michelangelo Mariani«. Priznanje podeljujejo vsakih pet let, letos ga je dobil Milko Matičetov za svoje zasluge ob odkrivanju ljudskih izročil v krajih vzhodnih Alp.

Matičetov je doma iz Koprive na Krasu. V gimnazijo je hodil v goriškem malem semenišču in se že v liceju zanimal za ljudsko izročilo oz. za »narodno blago«, kot smo takrat temu pravili. Hodil je okrog starejših ljudi in zbiral stare molitvice, pesmi, pravljice, pregovore in podobno. Za to ga je navdušil Virgil Šček, takrat župnik v Avberju. Po končani maturi se je vpisal na univerzo v Padovi in pozneje odšel v Ljubljano, kjer je postal ravnatelj Slovenskega inštituta za etnografijo. Na tem mestu je posvetil posebno pozornost Reziji, ki jo je vso prehodil in najbrž tudi z vsemi ljudmi govoril. Tako je zbral ogromno blaga, ki ga je objavljaval v člankih in tudi v knjigah.

★

Katoliški tisk v Italiji

Italijanski katoličani imajo tri dnevne: Avvenire (90 tisoč izvodov), Eco di Bergamo (65 tisoč izvodov), Cittadino di Lodi (20.000).

Tedniki: ti so zelo številni, 135, skupno število izvodov 1.200.000.

Revije: na prvem mestu je Famiglia Cristiana, ki izhaja v 1.180.000 izvodih, il Giornalino (za mladino) 210.000 izvodov, ilustriran tednik La Domenica 750.000 izvodov. Mesečnik Messaggero di San Antonio 939.000 izvodov.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Samomor srbskega admirala

Kontradmiral jugoslovanske mornarice Vladimir Barović je napravil samomor dne 29. sep. na otoku Visu, kot piše Voce del Popolo z Reke.

Pok. admiral je bil do 27. septembra poveljnik vojaškega območja v Puli. Toda odstavili so ga in predstavili na Vis kot pomočnika mornariškega poveljnika M. Morettija, ki bo šel v pokoj. Iz Pule so ga premestili zato, ker je hotel obvarovati to mesto in z njim Istro pred sedanjim obračunavanjem na Hrvaškem. To pa ni bilo po volji Beogradu, zato so ga prestavili in na njegovo mesto imenovali Dušana Rakiča, ki je iz trdega testa.

Barović je bil po rodu Črnogorec, rojen leta 1939. Pred smrtjo je prijateljem povedal, da se bo usmrtil iz treh razlogov: prvič, ker mu njegova čast Črnogorca ne dopušča, da bi se boril zoper hrvaški narod, ki mu ni storil nič slabega; drugič, ker mu ni uspelo, da bi obvaroval Pulo in svoje vojake pred to umazano vojno; tretjič, ker ni soglašal s politiko vojaškega vrha, posebno s Kadijevićem in Adžićem.

Pokopali so ga na Visu, kot je sam želel.

Vzpodbuden primer

Mia Farrow, žena režiserja Woody Allena, tudi filmska igralka, stara 46 let, je posvojila vietnamskega poliomelitičnega otroka Sanjay-a. Star je 5 let. Gospa Mia Farrow ima sedaj deset otrok: štirje so njeni, šest jih je posvojila.

Rak, vedno večja možnost ozdravljenja

Rakasta obolenja še vedno veljajo kot neozdravljiva. Vendar to ni res. Statistike pričajo, da že do 50% obolelih ozdravi od te bolezni, dočim jih je leta 1930 ozdravelo le 15%. Računajo, da bo medicina tako napredovala, da bo do konca tega stoletja možno ozdraviti že tri obolele na štiri. Upajmo, da bo to res.

GORBAČOV ZA RAZOROŽITEV

Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov je naznanil pomembne korake v smeri razorožitve svoje države. S tem sledi sporočilom ameriškega predsednika Busha, ki je tudi pred kratkim napovedal znižanje ameriških oboroženih sil. Posebej je sovjetski voditelj predlagal obširno jedrsko razorožitev in s tem je tudi psihološko zelo dobro vplival na ZDA in Zahod sploh. Vse to pa bo Sovjetski zvezi pomagalo tudi v notranjem oziru, saj bo finančno krčenje za vojaške zadeve lahko pozitivno vplivalo na bodoči razvoj sovjetskega gospodarstva.

Brazilija-dežela veleposestnikov in revnih kolonov

Brazilija je velika in bogata dežela, vendar je tam ogromno revežev; glavni vzrok so veleposestniki. Karih 70 veleposestniških družin poseduje toliko zemlje kot trije milijoni malih kmetov. Dve tretjini prebivalcev živi izpod meje revščine.

Sedanja demokratska vlada je obljubila agrarno reformo, a je ostalo le pri obljubah. Kriva je veleposestniška mafija, ki s podkupovanjem in grožnjami hromi delo vlade in parlamenta.

Cerkev se tega stanja zaveda in se zavzema za kmete. V ta namen so ustanovili posebno komisijo skupaj s protestanti. Toda mafija je smrti tu na delu; posebne »škvadre turti« (ki jih plačujejo veleposestniki) grozijo aktivistom in jih tudi streljajo. Leta 1984 so npr. ubili 116 aktivistov, leta 1987 pa že 153. Na piki imajo tudi duhovnike, ki se ukvarjajo s socialno problematiko; tudi nekaj teh so likvidirali.

Spričo takega stanja je v Braziliji pognala teologija osvoboditve, ki je pa prevzela precej principov marksizma; nekateri so se povezali tudi z gerilo v Nikaragui.

Med tem pa inflacija raste, v enem letu (marec 1990 - marec 1991) je zrasla za 412%.

Slovenija bo šla svojo pot osamosvojitve

Slovenija bo šla svojo pot osamosvojitve po preteku moratorija, podpisanega na Brionih. To je bila vsebina srečanja s slovenskimi ministri v dvorani pokrajinskega sveta v sredo, 2. oktobra. Na srečanje so prišli ministri za gospodarstvo in podpredsednik slovenske vlade dr. Andrej Ocvirk, minister za informiranje Jelko Kacin ter notranji minister Igor Bavčar.

Večer je praznoprav bil namenjen predstavitvi knjige »The Case of Slovenia«. Zato sta bila navzoča še Niko Grafenauer in Jaroslav Skrušny kot urednika Nove revije, ki je knjigo izdala. Goste je kot zastopnik pokrajinske uprave predstavil dr. Mirko Špacapan. Nakar je spregovoril Niko Grafenauer in povedal, kaj je vsebina omenjene knjige in čemu so jo izdali. Gre za knjigo, ki naj v angleškem jeziku seznani svet z desetdnevno vojno v Sloveniji konec junija in prve dni julija, ko je JA napadla Slovenijo, a se je ta krepko in uspešno uprla; temu je potem sledila konferenca na Brionih, kjer so sklenili umik armade iz Slovenije ter trimesečni moratorij za ukrepi osamosvojitve s strani Slovenije in Hrvaške. Moratorij, so dejali na večeru, se preneha dne 7. oktobra in naslednji dan bo Slovenska republika začela izvajati svoje osamosvojitvene ukrepe za popolno suverenost in to ne glede ali jo bodo druge države priznale ali ne. Na mirovno konferenco v Haag bo sicer prišla, toda kot suverena država. Sprejema tudi razgovore z ostalimi republikami bivše Jugoslavije za ureditev medsebojnih interesov. Pripravljena je tudi sprejeti svoj del jugoslovanskih dolgov ter jih odplačevati. Noče pa več biti del jugoslovanske države ne take ne take.

Krepke in pogumne so bile besede vseh treh ministrov, ki skupaj z drugimi nosijo odgovornost za bodočnost Slovenije.

Knjiga s podobno vsebino je že prej izšla v slovenščini in je takoj pošla.

Občinstvo se je srečanja udeležilo v zelo velikem številu, tako da so mnogi stali; navzoči so bili tudi poslušalci italijanskega jezika, zato so vsi govori potekali v obeh jezikih. Pogrešali pa smo kakega kvalificiranega italijanskega politika ali vsaj kakega vidnejšega zastopnika upravnih institucij, a ni bilo ne goriškega župana ne predsednika province ne kake druge vidnejše osebnosti goriškega upravnega ali političnega sveta. In vendar trije ministri hkrati ne pridejo v naše mesto vsak dan, poseben ne v tako važnem trenutku.

Statut goriške občine

V goriškem občinskem svetu se je zaključila razprava v zvezi z novim statutom občine. Kot smo že poročali, je bila zlasti vroča debata o dveh argumentih: o rabi slovenščine in o okoliških svetih. Bilo je sprejetih nekaj važnih odločitev za našo skupnost; priznan je obstoj Slovencev v sami preambuli, kar bo lahko še zelo važno za zaščitni zakon. Nadalje je bil sprejet člen, ki pravi: »Goriška občina podpira čimbolj široko in svobodno izražanje narodnostnih, jezikovnih in verskih komponent na kulturnem, socialnem ter ekonomskem področju ter podpira njihovo sodelovanje pri sestavljanju programskih smernic občine. Občina

ščiti narodnostne manjšine po principih 6. člena ustave ter statuta Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, s posebnim poudarkom na slovensko manjšino. Priznava in podpira jezike, tradicije in krajevne kulture, tudi furlansko in juljsko, in jih vse sprejema kot značilen del svojega kulturnega, civilnega in socialnega bogastva. Na prvi seji občinskega sveta in okoliških svetov, smejo svetovalci pozdraviti v svojem materinem jeziku. Na sejah okoliških svetov v Štandrežu, Podgori in Pevmi-Oslavju-Štmaru je dovoljena uporaba slovenskega jezika, vendar mora govoriti ali kdo drug prevesti svoj poseg v italijanščino, če to zahteva kak drug svetovalac ali kdo od občanov, ki so prisotni na seji. Veljavo ima italijanski zapisnik.«

Ob tem besedilu lahko debatiramo, če bi bilo mogoče doseči več. Očitno to ni bilo mogoče in gre za besedilo, ki je sad kompromisa med strankami, ki sestavljajo večino. Proti temu besedilu so glasovale številne stranke, mislovci so že napovedali tožbo na višje forume, ker gre po njihovem mnenju za uvajanje dvojezičnosti.

Glede okoliških svetov je po dolgih debatah o njihovem številu, prevladal predlog SSK, da se odločitev o tem prepusti ljudskemu glasovanju, ki ga mora občinska uprava izpeljati do konca leta 1992. Gre sicer za salomonsko rešitev, ki pa priznava odločujočo važnost krajevnim faktorjem.

Glede referendumov stoji v statutu zapisano, da se tako glasovanje ne sme izvajati, če gre za omejevanje pravic narodnostnih manjšin.

V členu o javnem branilcu je odstavek, ki pravi, da občina poskrbi za prevajalca iz slovenščine, če je potrebno.

Končno glasovanje je potekalo v petek 4. oktobra in statut je že prvič prejel 2/3 večino in bil torej sprejet. Zanj so glasovale stranke večine, proti pa DSL, mislovci in zeleni.

B.Š.

Sovodnje

Občinska seja v Sovodnjah dne 24. septembra je bila posvečena predvsem občinskemu statutu, ki ga je izdelala posebna komisija. Njen predsednik (podžupan) je dokument predstavil in naglasil, da je to sad skupnega dela večine (Občinske enotnosti) in manjšine (Slovenske skupnosti). Osnutek dokumenta je bil poslan vsem društvom in raznim organizacijam v občini, da bi pristavile svoje pripombe, toda teh ni bilo. Podžupan je občinskemu svetu predlagal razpravo in odobritev statuta.

S tem predlogom pa se ni strinjal načelnik svetovalske skupine SSK Černic, saj gre za zelo pomemben dokument, ki ga morajo prej pregledati izvedenci, kot je bilo dogovorjeno na seji komisije. Polemična razprava, ki je sledila, je potrdila, da je treba sprejetje statuta prenesti na prihodnjo sejo. Medtem bosta statut pregledala dr. Štefan Bukovec in odvetnik Peter Sancin.

Razprava se je zavlekla tudi okoli dodelitve treh parcel v obrtniški coni na Malnišču, kjer naj bi domače podjetje v kooperaciji zainteresiranih iz Nabrežine zgradilo veliko delavnico za obdelavo marmorja. Zaradi pomanjkanja tehničnih podatkov (količina predelane materiala), vpliv na okolje, zmogljivost nosilnosti mosta čez Vipavo, vpliv povečane tovarnega prometa skozi naše

obvestila

ACM Gorica vabi k maši za edinost v ponedeljek, 14. t.m., ob 16. uri v Zavodu sv. Družine.

Ura čiščenja za duhovne poklice v Gorici bo vsak prvi četrtek ob 15. uri pri Immaculati v ulici Garibaldi, vse ostale četrteke v mesecu pa ob isti uri v cerkvi sv. Ivana.

Po poletnem premoru se spet obnovi mesečna medžupnijska kateheza. Na programu je v četrtek, 17. oktobra, ob 20.30, v ulici Donizetti 3. P. Jože Špeh bo govoril o temi: Pričevanja prvih krščanskih skupnosti, da je Jezus iz Nazareta Kristus.

Misijonska nedelja

Letos bomo obhajali Misijonsko nedeljo 20. oktobra. Misijonske plakate in ovojnice lahko dvignete na upravi Katoliškega glasa ali v trgovini Fortunato v Trstu oz. pri g. Jožetu Kunčiču v Sv. Križu.

Prihodnji teden izide priloga »Misijonska nedelja«. Poverjenikom pošljemo enako število izvodov kot lani. Če kdo želi več ali manj, naj čimprej sporoči.

vasi...) so se vsi svetovalci manjšine in dva večine vzdžali glasovanja.

Svet je nadalje glasoval v prid enotne bolnišnice, ki naj bi jo zgradili na območju med Faro in Gradiščem. Svet je v razpravi negativno ocenil gradnjo šolskega centra za finančne stražnike, ki ga nameravajo postaviti na mirenem letališču.

Župan je poročal, da je dežela odobrila prispevek za nakup tovarnjaka za odvažanje smeti. Nadzorni odbor je zahteval naknadno dokumentacijo glede prispevka (1,5 milijona lir) kot pomoč Sloveniji. Uprava je dala v zakup razna dela: ojačanje vodovoda (131 milijonov lir), asfaltiranje ceste v Gabrjah in na Peči.

Remo Devetak

Podgora

Rožnovenska procesija. Ob lepem vremenu in ob obilni udeležbi vernikov, domačinov in ljudi iz okoliških krajev se je vršilo rožnovenska slavlje v Podgori, tako v cerkvi kot zunaj cerkve s procesijo po vasi. Ker je Podgora dolga vas, je bila tudi procesija z Marijinim kipom dolga; to pot so kip nosili domači fantje, ki jim zato gre vsa čast.

Rožnovenska slavlje v Podgori je verna priča razvejanosti te župnije: prisotni so bili tako slovenski kot italijanski verniki. Zaradi tega je bilo bodisi v cerkvi kot pri procesiji vse dvojezično. Tako so se med procesijo vrstili godba na pihala iz Nabrežine, slovenski cerkveni zbor in italijanski cerkveni zbor. Zaradi tega je ostalo le malo časa za molitev rožnega venca med procesijo, ki je prav tako bil v obeh jezikih. V cerkvi je na kratko spregovoril Božo Rustja, mladi duhovnik iz Kopa, ki je procesijo tudi vodil. Po končani procesiji je godba, kot je že v tradiciji, pripravila še kratek koncert na trgu pred cerkvijo. Prav prijetno je poslušati te naše fante in moške z njihovimi različnimi in drugimi točkami, ki so tako daleč od moderne rock muzike.

Slovensko stalno gledališče Program v sezoni 1991 - 92

Sofokles: Kralj Ojdipus, tragedija.
Tone Partljič: Moj deda, socialistični mrtvak, komedija.
Ivan Cankar: Romantične duše, zaključek Cankarjevega cikla.
S. Verč - B. Kobal: Ime mu bo Just, komedija.
Aleksij Pregarc: Črni galebi, drama.
Carlo Goldoni: Počitniška trilogija, komedija.
William Shakespeare: Hamlet, tragedija.

Radio Trst A Na goriškem valu

V sredo, 2. oktobra, smo v okviru sporedov Radia Trst A ponovno lahko prisluhnili oddaji Na goriškem valu. Po tri mesece dolgem premoru se je tako radijski mikrofoni ponovno vrnil na Goriško in bo odslej vse do konca junija pozorno spremljal kulturno, športno, družbeno in prosvetno dejavnost med našimi ljudmi.

Oddajo Na goriškem valu bomo lahko poslušali vsako sredo in tako kot v lanskem sezoni jo bosta tudi letos oblikovala dva dela. Prvi, informativni del, je na sporedu od 13.30 do 14. ure, drugi del, ki se odvija po poročilih od 14.10 do 15. ure, namenjamo širšemu prikazu naše stvarnosti in globlji analizi problemov, ki se iz nje rojevajo. Ne moremo sicer trditi, da je oddaja Na goriškem valu popoln prerez naše narodne stvarnosti, je pa iskren in dobronameren poizkus, da bi v sicer skromnih odtenkih, a v točnih in verodostojnih obrisih podali življenje goriških Slovencev.

Ob koncu še kratko obvestilo organizatorjev. Vsak torek popoldne se lahko zglasite na telefonski številki 385 290 v Gorici in nas seznani s pobudami in prireditvami, ki jih nameravate izvesti. Rade volje bomo te vesti objavili v oddaji Na goriškem valu, v mejah možnosti pa bomo posamezne prireditve vsaj delno tudi snemali. S skupnimi močmi, z osebno pripravljenostjo in medsebojno odprtostjo bomo prispevali k čim popolnejšim, k bogatejšim in prijetnejšim tedenskim oddajam.

Urednica oddaje

DAROVI

Pomoč Sloveniji: N.N. po Vinc. konferenci 100.000 lir.

Za misijone: Barbara in Dario 100.000, Iva in Miro 60.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Iva Ščuk ob zlati poroki, ko se spominja let, ki jih je preživela v mladosti v rojanski Marijini družbi 100.000 lir.

Ob 3. obletnici smrti Franca Kete daruje žena Mirka za Dom srečanja na Višarjah 25.000 in za Sv. Goro 25.000 (skupaj 50.000 lir).

Za Zavod sv. Družine: Irena Vetrih Bertolini v spomin na blagega prijatelja dr. Ivota Komjanc 50.000 lir.

Za Slovenijo: Franc Sivec, Žabnice 50.000 lir.

P. Gaetano Buzzi za Katoliški glas 20.000 in za Slovensko Karitas 200.000 (skupaj 220.000 lir).

Za Hrvaško: Ana Gorjan 20.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: Ana Gorjan 50.000 lir.

Za Katoliški dom: N.N. družbenica 100.000; N.N. družbenica 50.000; V.J. 20.000; F.H. 20.000 lir.

Za hrvaško Karitas: Slovenski verniki v stolnici 1.195.000; Marijine sestre 2.000.000 lir.

Za pomoč Hrvaški K.K. 300.000; M.P. 100.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Marčela Pahor 30.000; Rina v spomin mame Justine Colombin 50.000; Marjana v spomin mame Ane Parovel 15.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: M.Č.B. Trst, v spomin pokojne Marije Bole 50.000; Ida Šturman, Trst, ob 25-letnici poroke 50.000 lir.

Za barvna okna v Bazovici: Ob krstu Umberta Barucca 50.000; ob 25. obletnici poroke Laporta 360.000; Sonja Lebanova 10.000; Marta Mužina v spomin Marije Čotove 50.000; Magda Tinetova 20.000; Toni Stopar 10.000; ob poroki Pecchiari-Battaglia 70.000; Marc Jože 100.000; Marija Laljkova v spomin Marije Čotove 20.000; Zora in Marija Štancarjevi v spomin Marije Čotove 50.000; Tereza Didjetova 10.000 lir.

radio

Spored od 13. do 19. oktobra 1991

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder. Branko Hofman: »Ringo potepuh«. 3. del. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj. 17.30 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditvev.

Ponedeljek: 8.10 Moč tišine: Slovenska romantika - Gerbič in Foerster (ponovitev). 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 12.00 Umetniki pred ogledalom. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1990: Dekliški zbor Alenka iz Števerjana. 14.10 Otroški kotiček: »Možiček Kopitjaček«. 16.00 Mi in glasba: violončelist Menahem Meir in pianist Renato Strukelj. 17.10 Jože Plečnik, slovenski svetovni arhitekt. 17.30 Mladi val.

Torek: 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 14. del. 12.40 Cecilijanka 1990: mešani zbor Coral di Lucinis iz Ločnika. 14.10 Aktualnosti. 17.10 Dopisnice z najbližjega vzhoda.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji (ponovitev). 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 15. del. 12.00 Zdrava prehrana in gastronomija. 12.40 Cecilijanka 1990: moški zbor Lijak z Vogrškega. 13.25 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu (1. del). 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu (2. del). 16.00 Mi in glasba. Slovenski izvajalci v Mozartovih skladbah.

Četrtek: 8.10 »Vojna je obrt, kruta in egoistična«. Slovenski vojaki v 1. svetovni vojni. 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 16. del. 12.00 Skozi tančico molka. 12.40 Cecilijanka 1990: mešani zbor Frančišek Borgia Sedej iz Števerjana. 15.00 Spomini Henrika Tume. 16.00 Mi in glasba. Tržaški oktet. 17.10 Četrtkova srečanja.

Petek: 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 12.00 Prvine Sredozemlja pri primorskih pesnikih in pisateljih. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1990: pevska skupina Višarski kvintet iz Kanalske doline. 14.10 Otroški kotiček: »Kje je pristalo letalo?«. 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina. 16.00 Mi in glasba. Antologija slovenske glasbe. Trio Lorenz.

Sobota: 9.00 Slovenska lahka glasba. 9.30 Zdravniški nasveti. 10.10 Koncert v gledališču Ristori v Čedadu: pianista Larisa Dedova in Mihail Volhok. 11.30 Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«. 18. del. 12.00 Krajevne stvarnosti: Režija in Kanalska dolina. 12.40 Cecilijanka 1990: moški zbor Novi Sv. Anton iz Trsta. 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon. 15.00 Svet skozi lunin pogled (ponovitev). 16.00 Mi in glasba. 9. srečanje mladih slovenskih glasbenikov treh dežel. Prvi del koncerta. 18.00 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj.

Za cerkev sv. Uršule - Log: Ida Klarič, Trst 50.000 lir.

Za cerkev v Slivnem, MCB, Trst, v spomin pok. Marjete Terčon 50.000 lir.

Za Slomškov spomenik: MCB 50.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.
Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 533177 poštni tekoči račun: 11234499
Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice
Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo Società Tipografica Cattolica srl
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318
Tiska: Tiskarna Budin v Gorici
Cena posamezne številke: 1000 lir
Letna naročnina: Italija 45.000 inozemstvo 70.000 zračna pošta 95.000
Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA